

Welkom bij de 8 van Gaasterland!

DE OCHTENDROUTE

Deze route voert door het mooie Gaasterland.
In de ochtend ongeveer 60 kilometer en in de middag ongeveer 40 kilometer.

De huishoudelijke mededelingen:

Start:

lunch en finish zijn beiden bij het Dorpshuis van Nijemirdum.

Adres:

Lyklamawei 5
8566JH Nijemirdum

Legenda:

L = links

R = rechts

Ri = richting

Plaatsnamen **vet** gedrukt

Bij geen aanwijzing de weg vervolgen

04 De omcirkelde getallen verwijzen naar aanvullende informatie achterin het boekje

Tenslotte:

De rit is geheel op eigen risico en wordt (officieel)
niet in clubverband gereden, dit laatste i.v.m.
vergunningen e.d. Veel plezier met de rit en
maak er een mooie dag van,

- 01 - Start Dorpshuis Nijemirdum Lyklamawei 5
- 02 - R Lyklamawei gaat over in Hoitebuorren
richting **Oudemirdum**
- 03 - L Sanfeartsdyk – *Let op Fietzers beide kanten!*
- 04 - Molen 't Zwaantje (linkerhand)
- 05 - Weidevogel- en wandelgebied Buitendijks, aan
je linker hand
- 06 - Linkerkant een uitkijkpunt over de dijk en het
IJsselmeer
- 07 - Gaat over in Liemerige Wei
- 08 - L De Dollen
- 09 - L Marderhoek
- 10 - L Jan Schotanus Wei (**Oudemirdum**)
- 11 - L Huningspaed richting **Mirns**
- 12 - Luchtwachtoren **Oudemirdum** (rechterhand)
- 13 - **Mirns**
- 14 - Klokkenstoel (linkerhand)
- 15 - L Wielderdyk
- 16 - **Laaksum**
- 17 - R **Skarl**
- 18 - **Skarl** uit
- 19 - **Warns**
- 20 - L Buorren richting **Hemelum**
- 21 - R **Hemelum**
- 22 - R Jelmer Sietsmawei richting **Hemelum**
- 23 - Driesprong links aanhouden **Hemelum** inrijden
- 24 - R De klaster
- 25 - Rotonde rechtdoor richting **Bakhuizen**

- 26 - **Bakhuizen** in, links aanhouden, T. de Boerstraat
- 27 - Rijsterdyk
- 28 - **Bakhuizen** uit
- 29 - L Smitsleane richting **Balk/Rijs**
- 30 - L Mientwei richting **Hemelum**
- 31 - R Flinkeboskje
- 32 - Rotonde rechtdoor richting **Oudega**
- 33 - Ige Galamawei
- 34 - **Oudega** in
- 35 - Ige Galamawei
- 36 - L Aldewei
- 37 - L Ige Galamawei, gaat over in Waldwei
- 38 - L Tsjerkewei, richting **Elahuizen**
- 39 - **Elahuizen** in
- 40 - Tsjerkewei gaat over in Buorren
- 41 - L Mardyk, richting **Woudsend**
- 42 - **Elahuizen** uit links het meer *De Fluessen*
- 43 - Mardyk
- 44 - **Trophorne**
- 45 - L Trophorne, richting Woudsend (fietsroute)
- 46 - **Indyk**
- 47 - Rotonde R richting **Balk**
- 48 - Rotonde R richting **Balk**
- 49 - Rotonde rechtdoor richting **Balk**

- 50 - Ronde R Harichsterstikke richting **Harich**
- 51 - **Harich** in
- 52 - L Stinsenwei richting **Harich/Oudega**
- 53 - **Harich** uit
- 54 - Rechtdoor richting **Oudemirdum/Nijemirdum**
- 55 - Ronde rechtdoor richting
Oudemirdum/Nijemirdum
- 56 - Sminkewei
- 57 - R Beukenlaan, let op smalle weg !
- 58 - L Fonteinwei richting VV NOK
- 59 - Fonteiwei volgen **Oudemidum** in
- 60 - L gelijk R De brink
- 61 - L Star Numanwei
- 62 - Star Numanwei gaat over in Hoitebuorren
- 63 - **Nijemirdum** in
- 64 - L Dorpshus

Einde deel 1 +/- 60 kilometer.

OCHTENDRIT

4 - Molen 't Zwaantje (linkerhand)

Vanaf de bouw is de Huitebuurtsterpolder door deze molen bemalen. Totdat in 1956 onttakeling volgde en de romp daarna alleen nog als behuizing voor een Lister dieselmotor, die vanaf dat moment de vijzel aandreef, diende. Als zodanig bleef de molenromp in redelijke toestand bewaard.

In de vroege jaren '80 was de tijd rijp om deze kleine poldermolen weer als volwaardig windmaalwerktuig te herstellen. Voor de completering werden veel onderdelen gebruikt van de in 1983 afgebroken molen De Noordster in Het Bildt. Die in zeer slechte staat verkerende molen werd destijds gesloopt, omdat hij uit 1936 zou dateren (en dus te jong zou zijn voor de lijst van Rijksmonumenten). Een blunder van de buitencategorie: die molen dateerde uit 1818 en was bovendien voorzien van fraai gemetselde gebogen dubbele waterlopen, want het was zowel een uit- als inmaler.

1936 bleek het jaar waarin het Dekkersysteem was aangebracht.

Een schrale troost bij deze volstrekt onterechte afbraak is dat een andere molen, deze molen dus, hierdoor kon worden herbouwd.

In 2007 heeft de molen een grote beurt ondergaan: vijzel, roeden en de vijzelbak zijn vervangen en ook is de gehele molen geleverd.

Ook in 2009 en 2010 is divers werk uitgevoerd. Begin 2016 werd de molen, in afwachting van herstel van het bovenwiel, tijdelijk stilgezet. Maar in mei 2016 is het gerestaureerde bovenwiel teruggeplaatst

en werd de molen daarmee weer maalvaardig na een half jaar stilgestaan te hebben. Diverse aangevreten stukken zijn vervangen door nieuw hout waarmee het oude wiel zijn authenticiteit behouden heeft. Inmiddels zijn er aanwijzingen dat het bouwjaar moet worden bijgesteld: vermoedelijk is deze molen al in 1878 gebouwd en niet in 1893.

In de Leeuwarder Courant van 2 augustus 1878 staat te lezen:

“Gisteren vielen twee molenmakers van de as uit den nieuwen molen te Huiteburen onder Nijemirdum. Beide bekwamen zware kneuzingen en konden niet te voet gaan”. Dit kan betekenen dat ‘het Zwaantje’ 15 jaar ouder is dan tot nu toe werd aangenomen. Maar het zou ook kunnen, dat in 1878 gebouwde molen in 1893 reeds ingrijpend moest worden hersteld of zelfs herbouwd. Wat was er in dat geval aan de hand: brand of stormschade?

8 - De Dollen

Het Oudemirdumerklif is onderdeel van het nationaal natuurmonument de IJsselmeerkust. Dit is een gevarieerd gebied met graslanden, rietvelden, moerassen, schelpenbanken en ondiep water.

Ongeveer anderhalve kilometer van het Oudemirdumerklif ligt aan de Brink in Oudemirdum het informatiecentrum ‘Mar en Klif’, het bezoekerscentrum van Gaasterland en Zuidwest-Friesland.

De vaste expositie geeft veel informatie over de kliffen, ijstijden, zwerfstenen en het ontstaan van het gebied. Tot 1932 vrat de Zuiderzee aan het keileem van de Friese kust. Het mengsel van keien, grind, zand en leem, dat daar in de voorlaatste ijstijd was opgestuwd, verdween stukje bij beetje in de golven. Zo ontstonden langs de Friese zuidwestkust het Roode Klif, het Mirnserklif en het Oudemirdumerklif. Na de aanleg van de Afsluitdijk stopte de afkalving van het klif en kreeg de natuur de kans zich verder te ontwikkelen. Natuurmonumenten kocht het Oudemirdumerklif al in de jaren 30.

12 - Luchtwachttoren Oudemirdum (rechterhand)

De luchtwachttoren Oudemirdum (6H3) staat in de bosrand van het Jolderenbos aan het Huningspaed in Oudemirdum. De toren staat op een heuvel van ruim 12 meter boven NAP, waardoor het uitzichtpunt in totaal ruim 26 meter. boven NAP ligt. De toren is gebouwd van prefab betonnen raatbouwelementen. Bovenop de toren is het uitkijkplatform, dat bestaat uit een open ruimte van 3 bij 3 meter met een 1,5 meter hoge borstwering. Op de borstwering staan nummers geschilderd als hulpmiddel bij de oriëntatie. De toren vormde een driehoek (luchtwachtkring) met de inmiddels verdwenen luchtwachttorens in Molkwerum en Woudsend. De waargenomen vliegtuigen werden doorgegeven aan het luchtwachtcentrum in Leeuwarden. De luchtwachttoren is gebruikt tot 1968, het jaar waarin het Korps Luchtwachtdienst ook in de noordelijke regio's definitief is opgeheven. Daarna is de toren nog een tijd gebruikt door de BB (Bescherming Bevolking), vooral om spullen op te slaan. De toren staat ter camouflage in de bosrand, zo viel deze vanuit de lucht minder op. Inmiddels is het bos hoger geworden dan de luchtwachttoren.

14 - Klokkenstoel (linkerhand)

Op de begraafplaats in Mirns staat een klokkenstoel met schilddak. In 1943 ging de oude klokkenstoel verloren door een neerstortende Amerikaanse bommenwerper. De vliegtuig-bemanning kwam hierbij om het leven. In 1953 werd een nieuwe klokkenstoel gebouwd, die tevens fungeert als oorlogsmonument. De klokkenstoel is erkend als rijksmonument.

16 - Laaksum

Het haventje van Laaxum (Laaksum op z'n Fries) is een idyllisch plekje in Zuidwest Friesland. We noemen het wel het kleinste vissershaventje van Europa, bestaande uit een haventje, enkele vissershuisjes, een boerderij en een hang. Er wonen maar een handjevol mensen.

In 1345 speelde het dorp een rol in de 'Slag bij Warns': een leger van graaf Willem IV uit Holland kwam hier namelijk aan land om de Friezen aan te vallen. Laaksum was een echt vissersdorp, er werd op bot gevist en later ook op paling. Toen de Afsluitdijk in 1932 werd gebouwd, was het ook hier voorbij met de visserij. Er bleven slechts twee broers over die samen vissen op het IJsselmeer, hun boot ligt in het haventje van Laaxum.

17 - Rode klif

Het Rode klif aan het IJsselmeer is 10,35 meter hoog en is ontstaan in de voorlaatste IJstijd. Enorme ijsmassa's uit Scandinavië duwden de grond verder en nam dikke keien en grind mee. Door de kracht ontstonden er heuvels in het landschap. De golfslag van de Zuiderzee zorgde ervoor dat er drie kliffen ontstonden waarvan het Rode klif de hoogste is. Het Rode klif kreeg deze naam vanwege de rode kleur van het rode keileem. De grote zwerfkei met de tekst '*Leaver dea as slaef*' (liever dood dan slaaf) herinnert aan de Slach by Warns.

In 1345 versloegen hier de Friezen de Hollandse Graaf Willem IV.

33 - Beeldenroute Kolderwolde

Rotonde rechtdoor richting Oudega

Een beeldenroute (gemaakt door kunstenaar Evert van Hemert) in Kolderwolde, waar langs de openbare weg zomaar 11 bronzen beelden staan. Het meest zijn het pronte dames, al dan niet op een paard, of stier. Elk van hen heeft een naam en een verhaal: zo is er Klaske vernoemd naar het paard wat een aantal jaren geleden misbruikt is in een weiland in Rijs. De laatste Kerkgangster als eerbetoon aan het kerkje van Kolderwolde, waar ze vlakbij staat.

Einde ochtend rit